

*Oehoe in Reusel, 9 augustus 2021; redelijk tam en
vermoedelijk een escape (Pieter Wouters)*

Een verkenning naar het voorkomen van de Oehoe in de Kempen

Pieter Wouters

De laatste jaren werden er steeds meer waarnemingen gedaan van Oehoes. Veel van deze waarnemingen vonden plaats in het urbane deel van ons werkgebied en zullen vaak betrekking hebben gehad op ontsnapte exemplaren: naar het schijnt is de Oehoe nog steeds een gewilde kooivogel. Maar ook buiten het urbane deel vonden nogal wat waarnemingen plaats. Deze zijn heel divers.

Naast zichtwaarnemingen zijn er waarnemingen van verse prooien en zelf vond ik op 1 juni 2018 een dode man Oehoe langs de A67 ter hoogte van km-paal 1,6. Ook werden er direct buiten ons werkgebied Oehoes broedend aangetroffen. De bekendste was de broedende Oehoe in de Beekse Bergen. Binnen ons werkgebied was er in 2019 een zeker broedgeval, nl. op Veldhoven Zoo.

Al deze waarnemingen triggerden mij om dit jaar een 'gebiedsdekkende' inventarisatie op poten te zetten.

Methode

Gekozen is voor een territoriumkartering. Nesten zoeken is in dit stadium te

specialistisch en Oehoes zijn in de eifase verstoringsgevoelig.

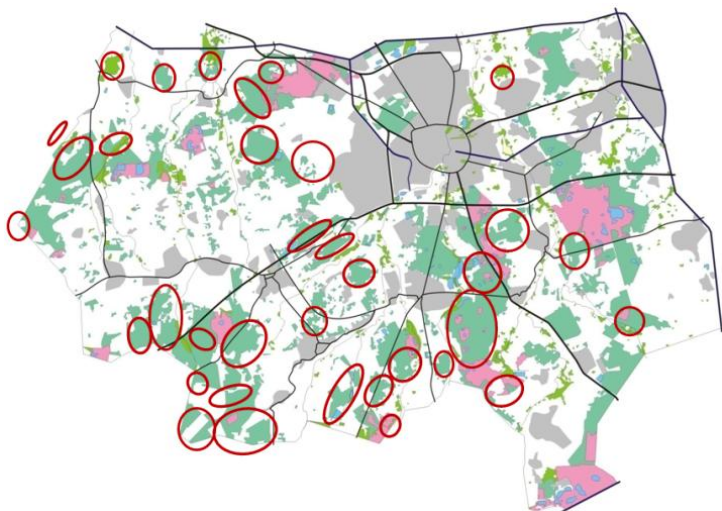

Oehoe in de omgeving van Veldhoven, 10 februari 2022 (TH)

Aangezien niemand in de Kempen enige ervaring had met het inventariseren van Oehoes werd de hulp ingeroepen van de Oehoewerkgroep. Gejo Wassink voorzag ons van de nodige aandachtspunten voor zo'n inventarisatie. Zelf heb ik daar in *cursief* nog wat aanvullingen op gegeven.

1. Geluid draagt ongeveer een kilometer (uiteraard minder ver in bos dan wanneer het om meer open landschap gaat). *Wij gaan de luisterpunten ~500m tot 1 km uit elkaar leggen.*
2. De beste tijd om te inventariseren is februari t/m half maart. Korte piek rond 10 maart. Na half maart een zeer snelle afloop. Vroege broeders houden ook eerder op met roepen!
3. Veel Oehoes roepen al een uur (of zelfs eerder) voor zonsondergang. Een kwartier voor zonsondergang is eerder regel dan uitzondering. *We proberen minimaal een half uur voor zonsondergang op de post te zijn.*
4. Veel oehoes houden daarna een tijd hun bek dicht! Dus wanneer je pas in de schemering gaat luisteren... kun je de boot missen.
5. Nooit beginnen met geluidnaboot-sing. Dit zou je kunnen doen nadat je zelf minimaal een half uur gewoon hebt geluisterd. *Geluidsnabootsing pas tijdens 2^e ronde gebruiken.*
6. Eind februari en begin maart zou een half uur luisteren (vanaf een kwartier voor zonsondergang) genoeg moeten zijn voor 60% trefkans.
7. Oehoes roepen niet elke dag even goed.
8. Ze hebben een hekel aan wind en regen. Dus luisteren op 'mooie' avonden. Volle maan zou een voordeel kunnen zijn.
9. Een uur luisteren i.p.v. een half uur verhoogt de trefkans op mooie avonden tot 80%. *We gaan standaard minimaal een uur luisteren.*

Om grote bosgebieden in één avond te kunnen onderzoeken werden er in het weekend steeds simultaantellingen gehouden in deze terreinen. Daarnaast hebben deelnemers kleinere bosgebieden geadopteerd om deze, buiten de simultaantellingen om, te onderzoeken op roepende exemplaren. Zie figuur 1 voor een overzicht van de onderzochte gebieden.

Figuur 1. Gebieden die in 2022 werden onderzocht.

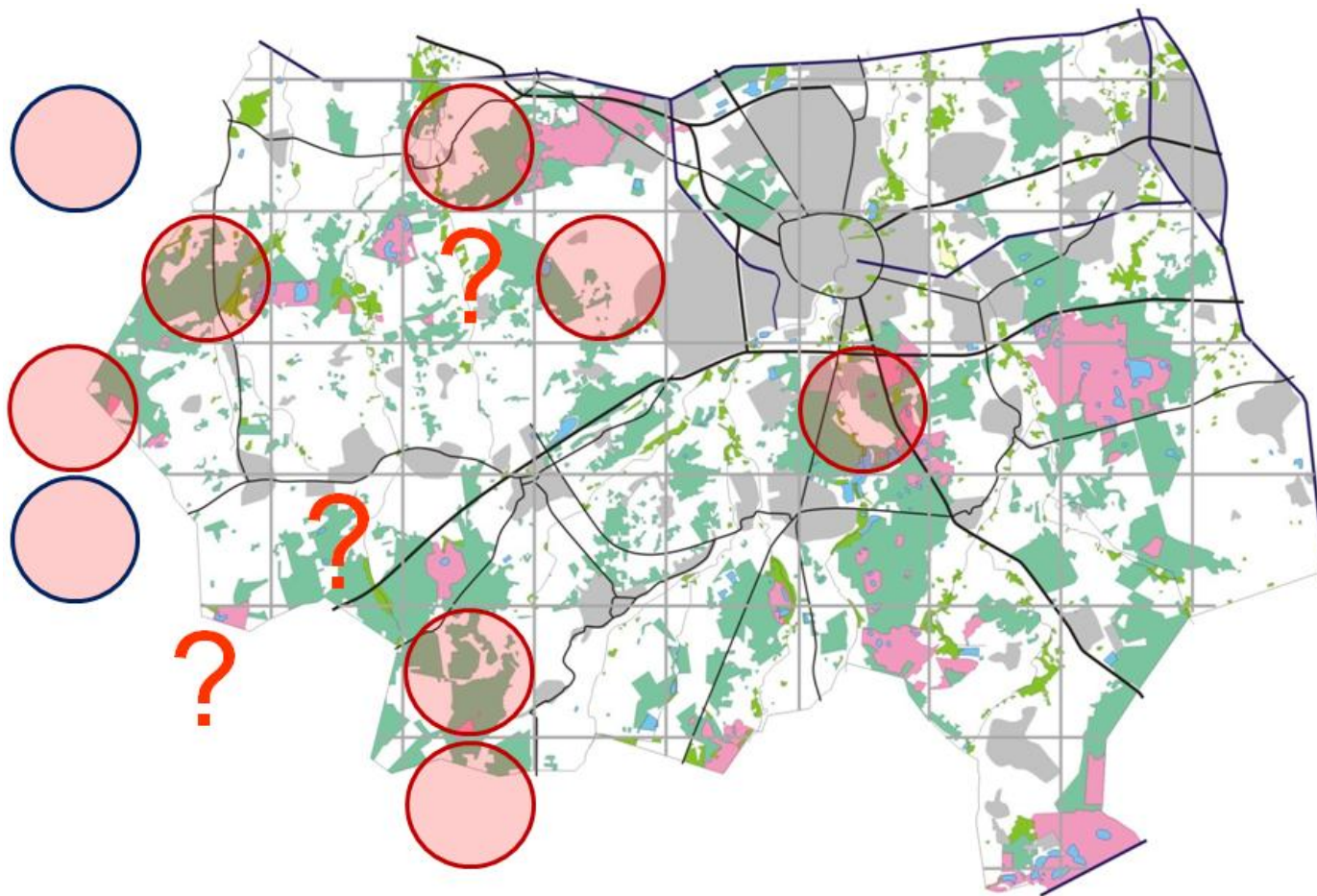
Henk Sierdsema heeft binnen Avimap de Kempen als gebied aangemaakt zodat alle waarnemingen makkelijk waren in te voeren. Helaas was er één waarnemer die hier niet in mee wilde gaan. Zijn waarnemingen staan niet in Avimap.

Resultaten

Territoria

Er zijn maar liefst acht territoria vastgesteld binnen ons werkgebied (figuur 2). Op de kaart staan er maar zeven aangegeven. Het achtste territorium is een broedgeval dat door de vinder, terecht, stil werd gehouden.

Van een territorium dat net buiten ons werkgebied werd vastgesteld, werd het mannetje met enige regelmaat binnen ons werkgebied gehoord. Verder was er zeker één territorium aanwezig net over de grens met België.

Figuur 2. Atlasblokken met territoria van de Oehoe in 2022. Rood = binnen ons werkgebied, blauw = erbuiten. Atlasblokken met mogelijke territoria binnen ons werkgebied zijn met een ? aangegeven. Eén territorium staat i.v.m. geheimhouding niet op de kaart.

Mogelijke territoria

Naast de door ons vastgestelde territoria zijn er ook nog aanvullende waarnemingen die mogelijk duiden op een territorium of in ieder geval op de aanwezigheid van een volwassen exemplaar.

Zo is er in het voorjaar een braakbal van een Oehoe gevonden in de Reuselse Moeren en begin juni werd er een volwassen exemplaar gezien. Op deze plek is in het voorjaar niet geluisterd.

Braakbal van een Oehoe in de omgeving van De Pielis, 12 maart 2022 (Ben Koks)

Op de Buikheide werd op 4 juni een exemplaar opgestoten in de buurt van een Havikshorst. Op dit horst heeft een Havik een broedpoging gedaan. Verder lijkt het er hier op dat de roofvogels hun plaats als toppredator aan het verliezen zijn (mond. mededeling Jetta de Ruijter). Er was drie maal geluisterd op de Buikheide. Als er al een territorium aanwezig was dan was het mannetje erg stil, maar het kan natuurlijk ook dat het exemplaar een verkenner was.

Op Landgoed Ten Vorsel werd de afgelopen jaren diverse malen een Oehoe waargenomen. Het in 2018 doodgereden exemplaar werd destijds ook ter hoogte van het landgoed gevonden. Er zijn hier dit jaar twee bezoeken gebracht waarvan eenmaal een simultaantelling. Helaas werd er geen roepend exemplaar gehoord.

Broedgevallen

De inventarisatie was er puur opgericht om territoria vast te stellen door het opsporen van roepende mannetjes. Wel is er binnen één van de door ons vastgestelde territoria met zekerheid gebroed. Daarnaast heeft er in de Kempen nóg een broedgeval plaats gevonden. Dit was op een plaats waar wij niet hebben geluisterd. De melder heeft dit stilgehouden.

Hoe nu verder?

Deze verkennende inventarisatie heeft al meer opgeleverd dan vooraf werd gedacht. Het is dan ook aan te bevelen om volgend voorjaar verder te gaan met de inventarisatie. Allereerst om de bekende territoria weer te bevestigen en daarnaast om de focus te leggen op de randen van de grote boswachterijen en landgoederen. Ook de kleinere bosgebieden moeten we zeker niet vergeten te onderzoeken.

Oehoes hebben veel grote prooien nodig om te overleven en zeker om een broedsel te volbrengen. Midden in onze boswachterijen en landgoederen zullen te weinig (grote) prooien aanwezig zijn. Oehoes zullen in de Kempen voor hun voedsel voor een (groot) deel afhankelijk zijn van het agrarisch gebied.

Dankwoord

Iedereen die heeft meegeholpen om de Oehoes op te sporen: bedankt. Ik denk dat de meeste ook daadwerkelijk een Oehoe hebben gehoord.

Daarnaast een woord van dank aan Brabants Landschap, Staatsbosbeheer en Landgoed De Utrecht voor hun toestemming om 's avonds hun gebieden te mogen betreden. ■